

Eesti
Põllumajandusloomade
Jõudluskontroll

Tiinuse test piimast - mida ja kuidas teha?

Aire Pentjärv

EPJ väliteenistuse osakonna juhataja

19.05.2015

Tiinuse test piimast - kuidas?

- Samast piimaproovist saab teha jõudluskontrolli analüüsid, tiinuse testi ja määrata mastiiditekitajad (Mastiit 16)
- Piimaproovid saab saata koos kontroll-lüpsidega (kontroll-lüpsi piimaproovidena) või tuua/saata kontroll-lüpside vahelisel ajal EPJ laborisse
- Kontroll-lüpside vahelisel ajal võib võtta piimaproovi tiinuse testiks ka ühest udaraveerandist (ei mõjuta tulemust). Oluline on puhtus proovi võtmisel, säilitusainega proovipudel, proovi segamine

Tiinuse test piimast - vormistamine

- Kontroll-lüpsi järgselt märgistatakse proovipudel ning proovipudeli kaas **ribakoodiga**, 3. ribakood kleebitakse saatelehele

Tiinuse test piimast - vormistamine

- Ribakoodi saab EPJ kontorist Tartus või EPJ jõudluskontrolli spetsialistilt piirkonnas
- Saateleht on sama nii tiinuse testi kui Mastiit 16 proovide saatmiseks
- Saatelehed on kättesaadavad EPJ veebilehelt, samuti saab neid EPJ kontorist Tartus või EPJ jõudluskontrolli spetsialistilt piirkonnas

> Piimaveised

- Aretusväärtused
- Piimaringid
- Lisateenused
- Vormid
- Märgistamine
- Kasulik teave
- Infolehed, artiklid
- Veebiteenused
- Statistika
- Jõudlusandmete kogujad
- Hinnakiri
- Kontaktid
- Sisukaart

Piimaveiste jõudluskontrolli lisateenused

- Diagrammid
- e-arve
- Farmi koondaruanne
- Karjade võrdlus
- Ketoosi kahtlusega lehmade nimekiri
- Kontroll-lüpsi teenus
- Koondaruanne
- Lehmikute koondaruanne
- Kõrvamärkide transport
- Mastiit 16
- Müügiinfo
- nutiVissu
- Paberivaba teenus
- Piimameetrite kontrollimine
- Proovitulemused SMSi või e-kirjana
- Söötmise nõuanne lähtudes piima valgu- ja karbamiidisaldusest
- Udara tervise aruanne
- Vissuke
- Tiinuse test piimast

Tööpakkumine

> Tule programmeerijaks!

! Tähelepanu

Infopäevade kalender:

15. mail [Hiiumaa infopäev](#) Alal

19. mail ["Tiinuse test piimast"](#)

[infoseminar](#) Märjal. Seoses seminariga Võru esindus avatud 18. ja 21. mail kell 10-13. Teisipäeval, 19. mail on Viljandi ja Võru esindused suletud.

Vissuke

Müügiinfo

> Piimaproovide tulemused

> Kõrvamärkide päring

> Elektrooniliste

> Piimaveised

- Aretusväärtused
- Piimaringid
- Lisateenused
- Vormid
- Märgistamine
- Kasulik teave
- Infolehed, artiklid
- Veebiteenused
- Statistika
- Jõudlusandmete kogujad
- Hinnakiri
- Kontaktid
- Sisukaart

> Piimalabor

> Lihaveised

Vormid, plangid

- Jõudluskontrolli alustamise avaldus
- Lehmade ja noorloomade loetelu (jõudluskontrolli alustamine, vorm 18)
- Udara tervise aruande avaldus
- Avaldus söötmise analüüsiks karbamiidi alusel
- Trükise "Lehmade aretusväärtused" tellimise avaldus
- Trükise "Koondaruanne" tellimise avaldus
- Trükise "Farmi koondaruanne" tellimise avaldus
- Trükise "Ketoosi kahtlusega lehmade nimekiri" tellimine
- Lüpsiplatsi laudalehe kasutamise avaldus
- Lehmade vabapaaritus
- Lehmikute käestpaaritus
- Lehmikute vabapaaritus
- Laudaleht
- Laudaleht (vahelduv kontroll-lüps)
- Laudaleht (lüpsiplats)
- Veiste liikumine (endine vorm ost-müük)
- Noorloomade väljamineku teated
- Piimameetrite saateleht
- Piimaproovide saateleht
- Jõudlusandmete koguja tõend
- Vissukese avaldus
- Avaldus Vissukese juurdepääsuõiguse saamiseks volitatud isikule
- Mastiit 16 ja tiinuse test piimast proovide saateleht

Tööpakkumine

> Tule programmeerijaks!

Tähelepanu

Infopäevade kalender:

15. mail [Hiiumaa infopäev](#) Alal

19. mail ["Tiinuse test piimast"](#)

[infoseminar](#) Märjal. Seoses seminariga Võru esindus avatud 18. ja 21. mail kell 10-13. Teisipäeval, 19. mail on Viljandi ja Võru esindused suletud.

Vissuke

Müügiinfo

> Piimaproovide tulemused

> Kõrvamärkide päring

> Elektrooniliste
kõrvamärkide tellimine

> Seemenduste
sisestamine

Tiinuse test piimast - saateleht

- Ribakoodi järele märgitakse looma number, tähistatakse soovitud teenus (tiinus või Mastiit 16) ning kirjutatakse proovikasti number
- Saatelehe päisesse pannakse kirja karja andmed ning proovide võtmise kuupäev
- Saatelehe lõppu märgitakse proovide saatja andmed

Tiinuse test piimast - saateleht

PIIMAPROOVIDE SAATELEHT
MASTIIT 16/TIINUSE TEST PIIMAST

PL-SL-1

Loomapidaja Õ. VEISEKASVATAJA

Jõudluskontrolli kood 9999 Proovide võtmise kuupäev 15.05.15

Jrk nr	Proovi-pudeli nr (asetada ribakoodiga kleebis)	Teenus (märkida ristiga)		Lehma nr (reg. nr või inv. nr)	Udaraveerand (märkida ristiga)					Piima-tanki nr	Proovi-kasti nr
		Mastiit 16	Tiinuse test		vasak esimene	vasak tagumine	parem esimene	parem tagumine			
1.	013620 		X	947							346
2.	013619 	X		963	X						346
3.	013618 	X	X	814							99
4.	013617 		X	1002							99
5.	013616 	X								3	99
6.											
7.											

Proovivõtja nimi Vello Veisekasvataja Kontakttelefon 56 123 321
E-posti aadress (kui analüüsi vastust soovitakse e-postiga) Vello @ veisekasvataja.ee

EPJ-s vastu võetud: _____
kuupäev _____ kellaaeg _____ vastuvõtja allkiri _____

www.epj.ee

Tiinuse test piimast - kuidas?

- Laborisse saabunud piimaproovid analüüsitakse hiljemalt järgmisel tööpäeval
- Analüüsitulemused väljastatakse saatelehel toodud e-posti aadressil ja kirjaga
- Tulemused on nähtavad ka Vissukeses lehma andmete juures
- Tulemused: tiine, mittetiine, kontrolli uuesti
- Proovi hind 4.80 €. Proov tulemusega “kontrolli uuesti” on tasuta

Tiinuse test piimast - vastused

Tiinuse testid piimast

Farm -

Proovide võtmise kuupäev: 12.05.2015

Proovide analüüsimise kuupäev: 14.05.2015

Tiinuse test piimast

Grupp	Lehma nr	Proovi nr	Tulemus	S-N väärtus	Viimane seemendus		Päevi seemendusest	Viimane poegimine		Päevi poegimisest
					kord	kuupäev		kord	kuupäev	
	5691	025063	Mittetiine	.093	1	02.10.2014	222	2	19.04.2014	388
	9139	025065	Kontrolli uesti	.152	1	16.09.2014	238	2	01.06.2014	345
	45639	025061	Tiine	2.509	2	04.01.2015	128	4	29.06.2014	317
	645653	025062	Tiine	1.375	3	25.01.2015	107	3	08.05.2014	369
	549016	025064	Tiine	1.372	2	02.04.2015	40	2	26.10.2014	198

$S-N \geq 0,250$ - tiine, $S-N 0,100-0,249$ - kontrolli uuesti,

$S-N < 0,100$ - mittetiine

Tiinuse test piimast - vastused Vissukeses

(Avaleht - Vali töö - Lehmad)

Karjas olevate lehmade nimekiri

Reg. nr.	Inv. nr.	Nimi	Sünd	Ema	Isa	Algus	Tõug	Farm	Gr.	Ehitis	TK	JK
3509002	9002	RUBIIN	25.11.2012	9645707	10464	27.02.15	EPK			EE11038		9002
45639	45639	SÜRRI	02.05.2009	4464891	10407	02.04.11	EPK			EE11038	I+	45639
45653	45653	LIISA	03.12.2009	7304828	10424	09.11.11	EPK			EE11038	I+	45653
45691	45691	SELVE	12.10.2010	4075097	42891	15.11.12	EPK			EE11038	I-	45691
645707	45707	RUBI	16.01.2011	6751388	10439	25.11.12	EPK			EE11038		45707
549016	49016	MAURA	01.10.2011	4075011	10460	23.11.13	EPK			EE11038	I+	49016
2549023	49023	HELVE	09.10.2011	7304774	42469	04.02.14	EPK			EE11038		49023
2549047	49047	SIURU	21.02.2012	9645622	42469	12.03.14	EPK			EE11038		49047
2549054	49054	ALLA	24.04.2012	4075073	10480	21.04.15	EPK			EE11038		49054
2549122	49122	ALBA	30.03.2011	4075073	10437	14.06.13	EPK			EE11038		49122
2549139	49139	SALLI	02.04.2011	9645639	10437	12.06.13	EPK			EE11038	I?	49139
4351662	51662	SEEBÄ	15.11.2012	9645691	10464	13.12.14	EPK			EE11038		51662
4351686	51686	KUKU	24.03.2013	9645653	teadmata	24.03.15	EPK			EE11038		51686
4351709	51709	SULLER	07.05.2013	9645660	10476	09.05.15	EPK			EE11038		51709

Loetud 14 kirjet

Tagasi

www.epj.ee

Tiinese test piimast - vastused Vissukeses

(Lehma andmed)

Prindi | Põlvnemine | Vissuke lehmakaart | Sigimistsüklid | Prindi lehmakaart(PDF)

EPK RH 41.9% SRB 12.6% NRF 12.5% TP 12.2% ANG 6.3% **lehm 49016 MAURA EE 12549016** Sünd: 01.10.2011 Vanus 44 kuud järglased

SPAV 03.03.2015: 107 +144 +.33 +31 +.16 +17

Tõuraamatus märkija puudub : EPK12549016A

Ema: EE 4075011 EI: RAMSHAMMAR 49218

Isa: EE 10342190 CAAN 10460

Viimane seemendus: 02.04.2015 pulliga CARPE 10501 näita kõiki

IDEXX 12.05.2015 Tiine. Oota poegimist : 07.01.2016

Viimane kontroll-lüps: 12.05.2015 17.2 4.72 3.43 18 .5 147 näita kõiki | graafik

Jooksev lakt:	Algus	Lõpp	Pikkus	Piim	Rasva %	Rasv	Valgu %	Valk	R+V	RC
	26.10.2014	12.05.2015	199	4278	4,76	204	3,29	141	344	1

Laktatsioonid:	Poegimine	Vanus	LNR	Pikkus	Piim	Rasva %	Rasv	Valgu %	Valk	R+V
	23.11.2013	26	1	291	6082	4,59	279	3,13	190	469
	26.10.2014	37	2							
Keskmiselt			1		6082	4,59	279	3,13	190	469

Kontrollaasta toodangud:	Algus	Stp	Lõpp	Pikkus	Piim	Rasva %	Rasv	Valgu %	Valk	R+V
2015	01.01.2015	132	12.05.2015	132	2737	4,7	129	3,28	90	219
2014		365		319	6837	4,58	313	3,18	217	530
2013		39		39	786	5,2	41	3,07	24	65

Eluaja toodang:	Algus	Lõpp	PPV	Piim	Rasva %	Rasv	Valgu %	Valk	R+V
-----------------	-------	------	-----	------	---------	------	---------	------	-----

Oluline!

- IDEXXi tiinuse testiga piimast on lehma tiinust võimalik diagnoosida alates 28. päevast pärast seemendust kuni kinnijätmiseni.
- PAG võib esineda piimas kuni 60 päeva pärast poegimist. Seetõttu ei ole mõistlik võtta proove seemendatud loomalt, kelle viimasest poegimisest on möödas vähem kui 60 päeva.
- PAG esineb piimas ka pärast tiinuse katkemist. Ca 7. päevaks pärast tiinuse katkemist langeb PAG sisaldus tasemeni, mis näitab, et loom on mittetiine.

Tiinuse test piimast - kasu piimatootjale

- Võimaldab varakult leida mittetiined lehmad, et nendega võimalikult kiiresti tegeleda
- Võimaldab mitmekordset tiinuse kontrollimist tiinusperioodi jooksul
- Mittetiinete lehmade leidmine laktatsiooni hilises faasis on olulise majandusliku mõjuga:
 - Liiga hilja uuesti seemendada
 - Piimatoodang on vähenenud
 - Kinni jäetud mittetiine lehm ei tooda piima ja kinnislooma ravi kasutamine välistab ka kiire praakimise - täiendavad sööda- ja ravimikulud

Tiinuse test piimast - kasu piimatootjale

- Meetod on lihtne ja täpne. See on hügieeniline ning ohutu loomale ja inimesele!
- Võimaldab loomaarstil/seemendajal keskenduda muudele vajalikele tegevustele karjas
- Aja kokkuvõid - piimaproovi võtmisega on farmis tiinuse kontrolliks vajalik töö tehtud
- Kõik tulemused säilitatakse jõudluskontrolli andmebaasis konkreetse lehma andmete juures - info on alati kättesaadav

Võtmetegurid

- Lehma ja piimaproovi täpne identifitseerimine. Kuna analüüsitulemuste põhjal tehakse lehma kohta otsuseid, on **äärmiselt oluline, et piimaproov vastaks konkreetsele lehmale**
- Õigesti võetud ja säilitatud piimaproovid (puhas, konservainega, korralikult segatud, mitte hapnenud)
- Korrektselt registreeritud andmed (seemendused, paaritused, poegimised jne)

Proov on kallis! ???

- Palgaline olemas ja tiinuse kontroll on tasuta?
 - ettevalmistus tiinuse kontrolliks
 - tiinuse kontroll
 - tehtud otsekulud
 - andmete sisestamine
 - kas äkki on midagi pakilisemat samal ajal?
- FABA – töötaja käed on väärtus, mida tuleb hoida

Üks töö – mitu tulemust

- Tiinuse test
- Mastiit 16
- Jõudluskontroll:
 - rasvasisaldus
 - valgusisaldus
 - SRA
 - karbamiidisisaldus

Tänan!

www.epj.ee

Kreutzwaldi 48A
Tartu 50094, Estonia

Tel (+372) 738 7700

